

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Developing Problem-Solving Abilities in Addition, Subtraction, Multiplication, and Division of Integers by using a Game-Based Learning Management for Grade 7 Students

กรรณิกา ค้ำมณี และ วรณธิดา ยลวิลาด*

Kannika khammanee and Wannatida Yonwilad*

สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
Mathematics, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Kalasin 46000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Wannathda.yo@ksu.ac.th

Received: 27 January 2025, Revised: 20 March 2025, Accepted: 25 April 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณและหารจำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 19 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณและหารจำนวนเต็มโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ในวงจรการปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.26 ในวงจรการปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.89 ในวงจรการปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.95 ในวงจรการปฏิบัติการที่ 4 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.05 จะเห็นว่าทั้ง 4 วงจรปฏิบัติการผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

คำสำคัญ : ความสามารถในการแก้ปัญหา การบวก ลบ คูณและหารจำนวนเต็ม การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

Abstract

The purpose of this research was to develop the problem-solving abilities in addition, subtraction, multiplication, and division of integers grade 7 students by using game-based learning management. The target group comprised 19 grade 7 students from a medium-sized secondary school in Kalasin Province, enrolled in the first semester of the academic year 2024, obtained by cluster random sampling. The research instruments included: 1) 12 game-based learning management plans, and 2) the test measuring problem-solving abilities in addition, subtraction, multiplication, and division of integers. The statistics used to analyze the data were mean, percentage, and standard deviation.

The results found that the students' problem-solving abilities in addition, subtraction, multiplication, and division of integers, through game-based learning, showed an average score of 75.26% in the first operational cycle, 77.89% in the second cycle, 78.95% in the third cycle, and 81.05% in the fourth cycle. It is evident that all four operational cycles exceeded the threshold of 70%.

Keywords : The ability to solve problems addition, subtraction, multiplication, and division of integers; Game-Based Learning management;

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจาก คณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถ วิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม [1] และวิชาคณิตศาสตร์นับว่าเป็นวิชาที่สำคัญมากวิชาหนึ่ง เพราะใช้เป็นพื้นฐานในสาขาต่าง ๆ หลายสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ [2] คณิตศาสตร์จึงถือเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษา

แม้ว่าคณิตศาสตร์จะเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน แต่การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้สะท้อนจากผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2564 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในวิชาคณิตศาสตร์อยู่ที่ 24.47 คะแนน ในปีการศึกษา 2565 คะแนนเฉลี่ยลดลงเล็กน้อยเป็น 24.39 คะแนน และในปีการศึกษา 2566 คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเป็น 25.38 คะแนน [3] จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยยังคงไม่ถึงครึ่งของคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งบ่งชี้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ยังคงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ

จากการสังเกตระหว่างการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและสัมภาษณ์ครูที่เลี้ยงเกี่ยวกับการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลการปฏิบัติการสอนที่ผ่านมา นักเรียนยังขาดความเข้าใจในการดำเนินการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม โดยเฉพาะในกรณีของจำนวนเต็มที่ติดลบหรือจำนวนเต็มต่างชนิดกัน สาเหตุนี้อาจมาจากบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ หรือการมีสื่อการสอนที่ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังอาจเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียน เช่น ระดับความสนใจในการเรียน ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ และความพร้อมในการทำงานหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยยังคงต่ำกว่าครึ่งของคะแนนเต็ม 100 คะแนน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน จึงได้ค้นพบวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-Based Learning: GBL) เป็นการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) รูปแบบหนึ่ง ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อกระตุ้น และดึงดูดความสนใจให้นักเรียน สามารถรับรู้สิ่งเร้า หรือสิ่งที่เรียนได้ดี การเรียนรู้ผ่านเกม (GBL) เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในระดับความจำ และความเข้าใจ นอกจากนี้ยังสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ อยากสนุกสนาน และนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง [4] นอกจากนี้ก็ถุณัย ชุมวุฒิสักดิ์และลัดดา ศิลาน้อย [5] ให้นิยามว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนเองผ่านการใช้เกมร่วมกับเทคโนโลยีและสื่อใหม่ ๆ ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและดึงดูดความสนใจของนักเรียน การสอดแทรกเนื้อหาบทเรียนในเกมยังทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง พร้อมได้รับทักษะและความรู้จากบทเรียนผ่านกระบวนการเล่นเกม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เกมเป็นสื่อในการนำความรู้ให้กับนักเรียน 3) ขั้นสรุปผล และ 4) ขั้นประเมิน [6] นลินี ดวงเนตรและยุรวรรณ คล้ายมงคล [7] ได้ให้ขั้นตอนในการเรียนรู้ดังนี้ 1) ขั้นก่อนเล่นเกมเป็นขั้นสำหรับเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มทำกิจกรรม 2) ขั้นระหว่างใช้เกม 3) ขั้นหลังใช้เกม

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้ กิจกรรมต้องสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้ และต้องสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนไปพร้อมกัน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ต้องให้พื้นที่ทางความคิดแก่นักเรียนได้มีพื้นที่ในการคิดและพัฒนาตนเองด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณและหารจำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนคณิตศาสตร์ พัฒนาความสามารถของตนเองได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับถัดได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณและหารจำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 66 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 19 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน และ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม ซึ่งมีกระบวนการสร้างดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

1.3 ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

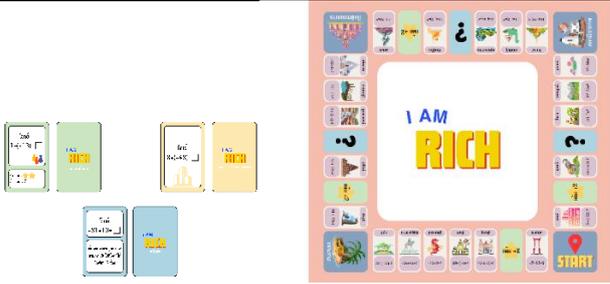
1.4 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

1.5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา (นาที)
ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน	<p>1. ครูให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันนับเลข 1 - 20 ให้ได้ โดยที่ใครจะเริ่มก่อนก็ได้ ไม่ต้องนับเรียงคน ห้ามเว้นช่วงเกิน 5 วินาที แต่เมื่อมีคนพูดเลขไหนพร้อมกัน ให้เริ่มนับ 1 ใหม่</p> <p>2. ครูแนะนำ “เกม I AM RICH” อธิบายลักษณะของเกม กติกาของเกม และวิธีชนะ</p> <p>2.1 ลักษณะของเกม เป็นเกมกระดาน โดยมีหมากตัวเดิน บนกระดานมีจุดเริ่มต้น มีช่องให้เดิน มีจุดตอบคำถามได้แต้ม จุดหยุดเล่น 1 ตา จุดจัดนิทรรศการเพื่อเพิ่มมูลค่าที่ดิน จุดเที่ยวรอบโลกที่ไปที่ใดก็ได้ในกระดานและมีจุดอะไรเอ่ย เป็นการ์ดพิเศษ เช่น ย้ายพื้นที่ สร้างแลนด์มาร์ก และให้เพื่อนหยุดเดินหนึ่งตา</p>	10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้	เวลา (นาที)
	 <p data-bbox="523 566 662 600">2.2 กติกาเกม</p> <ol data-bbox="427 611 1292 1086" style="list-style-type: none"> 1) หากคนเริ่มคนแรกโดยการตอบคำถามเกี่ยวกับการบวกกันของจำนวนเต็มต่างชนิดกัน เมื่อมีคนตอบได้คนนั้นจะเป็นคนเริ่มและวนไปทางด้านขวา 2) ผู้เล่นคนแรกเริ่มเดินหมากด้วยการจับการ์ดโจทย์ที่มีก้าวเดินและแต้มกำกับ เมื่อตอบถูกจะได้เดินตามก้าวที่เขียนกำกับ จากนั้นให้ผู้เล่นคนถัดไปเริ่ม และวนไปเรื่อย ๆ 3) เมื่อมีผู้เล่นตอบคำถามในบัตรโจทย์ไม่ได้ ผู้เล่นคนอื่นสามารถแยงตอบเพื่อแยงคะแนนมาได้ แต่จะไม่ได้เดิน 4) เมื่อมีนักเรียนที่เดินหมากแล้วตกไปยังพื้นที่ที่เป็นที่ดินจะสามารถใช้แต้มที่ตนมีใช้ในการซื้อที่ดินนั้นได้ แต้มจะได้ก็ต่อเมื่อตอบคำถามในบัตรโจทย์ได้ และเมื่อมีคนอื่นมาตกในพื้นที่ที่ซื้อนักเรียนจะสามารถเก็บค่าผ่านทางได้ <p data-bbox="470 1097 1088 1131">2.3 วิธีชนะ เมื่อจบเกมผู้ที่มีแต้มมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะในเกมนี้</p>	
<p data-bbox="268 1149 347 1182">ขั้นสอน</p>	<p data-bbox="470 1149 1005 1182">3. ครูยกตัวอย่างการบวกกันของจำนวนเต็มต่างชนิดกัน</p> <p data-bbox="427 1193 798 1227">ตัวอย่าง จงหาผลบวกของ $18 + (-14)$</p> <p data-bbox="523 1238 909 1272">เนื่องจาก ค่าสัมบูรณ์ของ 18 เท่ากับ 18</p> <p data-bbox="523 1283 821 1317">ค่าสัมบูรณ์ของ -14 เท่ากับ 14</p> <p data-bbox="523 1328 981 1361">และ $18 > 14$ จึงได้คำตอบเป็นจำนวนเต็มบวก</p> <p data-bbox="523 1373 750 1406">เนื่องจาก $18 - 14 = 4$</p> <p data-bbox="523 1417 742 1451">ดังนั้น $18 + (-14) = 4$</p> <p data-bbox="427 1462 494 1496">ตอบ 4</p> <p data-bbox="427 1507 1292 1585">4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน เพื่อเล่นเกม “I AM RICH” จากนั้นให้นักเรียนหาผู้เล่นคนแรก</p> <p data-bbox="427 1597 1292 1675">5. เมื่อได้ผู้เล่นคนแรกแล้ว ให้ทุกคนในกลุ่มทุกคนวางหมากตัวเดินลงบนจุดเริ่มต้น จากนั้นให้ผู้เล่นคนแรกเริ่มเกมได้</p> <p data-bbox="470 1686 1093 1720">6. เล่นวนไปเรื่อย ๆ เมื่อหมดเวลาให้ทุกคนนับคะแนนตัวเองที่ได้</p>	<p data-bbox="1380 1149 1412 1182">30</p>
<p data-bbox="268 1742 347 1776">ขั้นสรุป</p>	<p data-bbox="470 1742 1292 1821">7. ครูสรุปผลการเล่นเกมประกาศผู้ชนะ จากนั้นให้นักเรียนแลกเปลี่ยนวิธีการเล่นเกมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p data-bbox="427 1832 1292 1977">8. ครูและเรียนร่วมกันสรุปว่า การบวกกันของจำนวนเต็มต่างชนิดกัน ที่มีค่าสัมบูรณ์ไม่เท่ากัน ให้นำค่าสัมบูรณ์ที่มากกว่าลบด้วยค่าสัมบูรณ์ที่น้อยกว่า แล้วตอบเป็นจำนวนเต็มชนิดเดียวกับจำนวนเต็มที่มีค่าสัมบูรณ์มากกว่า</p> <p data-bbox="470 1989 1292 2067">9. ตรวจสอบความเข้าใจโดยการทำใบงานที่ 3 เรื่อง การบวกกันของจำนวนเต็มต่างชนิดกัน</p>	<p data-bbox="1380 1742 1412 1776">10</p>

- 1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและแก้ไขตามคำแนะนำ
- 1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน
- 1.8 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดกับการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ วิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่
  - 5 หมายถึง เห็นด้วยว่ามีคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด
  - 4 หมายถึง เห็นด้วยว่ามีคุณภาพเหมาะสมมาก
  - 3 หมายถึง เห็นด้วยว่ามีคุณภาพเหมาะสมปานกลาง
  - 2 หมายถึง เห็นด้วยว่ามีคุณภาพเหมาะสมน้อย
  - 1 หมายถึง เห็นด้วยว่ามีคุณภาพเหมาะสมน้อยที่สุด
- 1.9 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยโดยเทียบเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม
  - 2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ
  - 2.2 ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร และสาระการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง จำนวนเต็ม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
  - 2.3 เขียนนิยามปฏิบัติการและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
  - 2.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม
  - 2.5 วิพากษ์และปรับแก้แบบทดสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษา
  - 2.6 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ
  - 2.7 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์
  - 2.8 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกได้ไปทดลองใช้ (Tryout) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
  - 2.9 ผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความยากง่าย (p) ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ พบว่าค่าดัชนีความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.33 - 0.83 ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.00 - 0.83 และค่าความเชื่อมั่น อยู่ที่ 0.87
3. แบบบันทึกท้ายวงจรปฏิบัติการ
  - 3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบบันทึกท้ายวงจรการเรียนรู้จากหนังสือ การวัดและประเมินผล และเอกสารประกอบการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
  - 3.2 ระบุของขอบเขตในการสร้างแบบบันทึกท้ายวงจรผลการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง การบวก ลบ คูณและหารจำนวนเต็ม หรือไม่ ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตามประเด็นขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน
  - 3.3 สร้างแบบบันทึกท้ายวงจรของผลการจัดการเรียนรู้ นำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อนำไปทดลองใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ของการวิจัย การปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) โดยทำการดำเนินการรวมทั้งสิ้น 4 วงจรปฏิบัติการ ดังนี้

ตารางที่ 2 กำหนดการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการ

วงจรปฏิบัติการ	แผนที่	เรื่อง	วันที่ใช้	เวลา (คาบ)
1	1 - 3	การบวกจำนวนเต็ม	2 ก.ย. 67 – 4 ก.ย. 67	3 (แผนละ 1 คาบ)
2	4 - 6	การลบจำนวนเต็ม	9 ก.ย. 67 – 11 ก.ย. 67	3 (แผนละ 1 คาบ)
3	7 - 9	การคูณจำนวนเต็ม	16 ก.ย. 67 – 18 ก.ย. 67	3 (แผนละ 1 คาบ)
4	10 - 12	การหารจำนวนเต็ม	23 ก.ย. 67 – 25 ก.ย. 67	3 (แผนละ 1 คาบ)
รวม				12

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ โดยใช้ระดับคุณภาพ วัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม ตามระดับคุณภาพดังนี้

ระดับคะแนน 80 ขึ้นไป ระดับคุณภาพ ดีมาก

ระดับคะแนน 70 – 79 ระดับคุณภาพ ดี

ระดับคะแนน 60 – 69 ระดับคุณภาพ พอใช้

ระดับคะแนน 50 – 59 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ผลการวิจัย

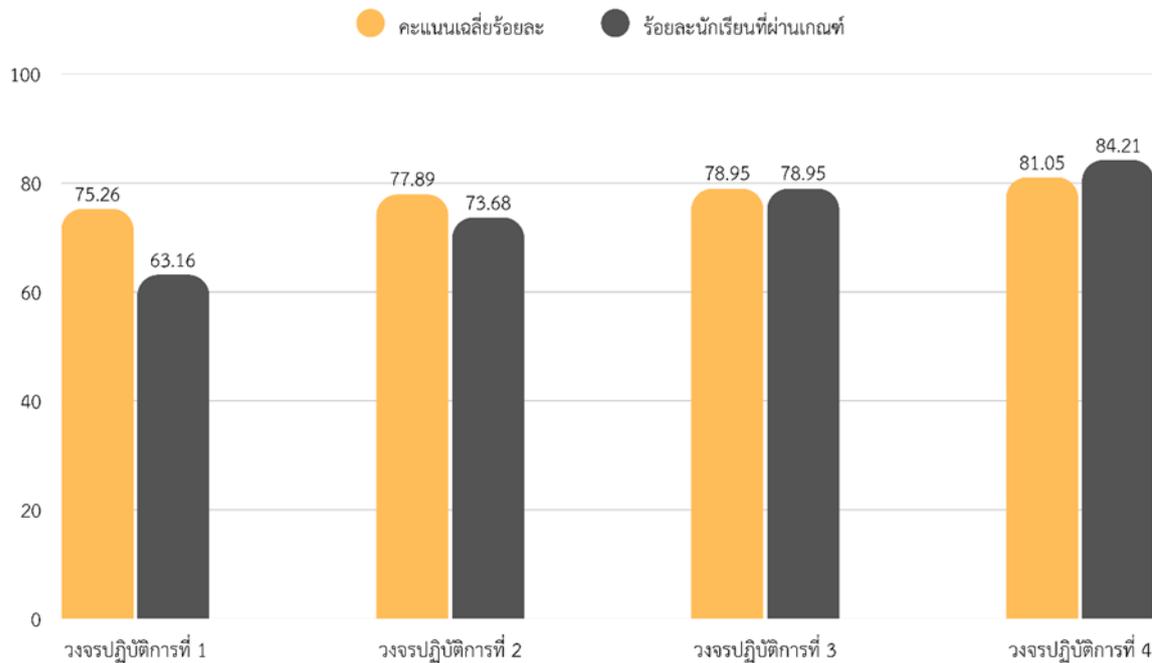
ผลการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม หลังจากใช้การจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม หลังจากใช้การจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐาน

วงจรปฏิบัติการ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้ (เต็ม 10 คะแนน)		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70		ระดับคุณภาพ
			คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$	ร้อยละ (%)		จำนวนคน	ร้อยละ (%)	
1	19	6	7.53	75.26	2.27	7	36.84	ดี
2	19	3	7.79	77.89	1.40	5	26.32	ดี
3	19	5	7.89	78.95	1.88	4	21.05	ดี
4	19	5	8.11	81.05	1.52	3	15.79	ดีมาก

จากตาราง 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.26 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.89 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 73.68 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียน

มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.95 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 78.95 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวงจรปฏิบัติการที่ 4 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.05 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 84.21 แสดงได้ดังแผนภูมิต่างนี้

ภาพที่ 1 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนนเฉลี่ยร้อยละและร้อยละนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์

จากภาพที่ 1 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้เกมเป็นฐานส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม นักเรียนมีความเข้าใจยิ่งขึ้นและเกิดทักษะในการแก้ปัญหอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการบวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม หลังการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน กระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน บอกชื่อเกม อธิบายลักษณะของเกม กติกาและวิธีเล่นให้แก่แก่นักเรียน 2) ขั้นสอน เตรียมความพร้อมด้านความเข้าใจพื้นฐาน ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติผ่านการเล่นเกมตามกติกา สร้างการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้ควบคุมการเล่นให้เป็นไปตามกติกา และอธิบายในส่วนที่นักเรียนเกิดข้อสงสัยระหว่างเล่นเกม 3) ขั้นสรุป ครูสรุปผลการเล่นเกม ประกาศผลผู้ชนะและมอบรางวัลเพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวก จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเล่นเกม วิธีทำให้ชนะเกม และประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้จากการเล่นเกม พบว่า

ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 จากการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่านักเรียนบางคนขาดความเข้าใจในเกม ไม่กล้าสอบถามหรือแสดงความคิดเห็น ทำให้ไม่ยอมรับกิจกรรมและขาดความมั่นใจ เมื่อต้องเล่นเกมเป็นกลุ่มนักเรียนมักต้องการอยู่กับเพื่อนสนิท ทำให้จัดเวลาได้ยากและช้ากว่าเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้อง นลินี ดวงเนตรและยุวัฒน์ คล้ายมงคล [7] ได้กล่าวว่า ในรอบแรกของการเล่นเกม นักเรียนสามารถทำตามกติกาที่กำหนดไว้ค่อนข้างช้าและขาดการวางแผนในการเล่นเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จหรือเป็นผู้ชนะในเกม นอกจากนี้ บางคนมีข้อสงสัยในการทำใบงานแต่ไม่กล้าถาม ส่งผลให้การส่งใบงานล่าช้า แนวทางแก้ไข ครูควรใช้วิธีการกระตุ้นนักเรียนด้วยรางวัลที่น่าสนใจและเหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน พร้อมทั้งเสริมแรงทางบวกและเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยการชมเชยเมื่อมีการตอบคำถามเพื่อเพิ่มความมั่นใจ ควรเลือกกิจกรรมหรือเกมที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนในขณะนั้น และชี้แจงเวลาการทำกิจกรรมให้ชัดเจน พร้อมทั้งให้เพื่อนช่วยกำกับดูแล

เพื่อความเป็นระเบียบ นอกจากนี้ ครูควรสร้างกิจกรรมที่สนุกและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกบ่อยครั้ง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและทักษะการแสดงออกของนักเรียน

ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 จากการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในวงจรปฏิบัติการที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจเกมเพิ่มขึ้นเนื่องจากเกมที่เลือกใช้นั้นสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เมื่อมีการแบ่งกลุ่ม นักเรียนแสดงความร่วมมืออย่างดี และเมื่อพบความไม่เข้าใจในเนื้อหาหรือวิธีการเล่น นักเรียนกล้าที่จะสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นมากขึ้น นักเรียนสามารถนำข้อผิดพลาดของตนเองมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาวิธีการหรือผลลัพธ์ที่ดีขึ้นกำหนด ซึ่งสอดคล้อง Jan L. Plass et al. [8] ได้กล่าวว่า การประสบความสำเร็จหรือพลาดในเกมจะช่วยให้ผู้เล่นเรียนรู้จากความผิดพลาดและสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการเล่น นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถส่งไปงานตรงเวลาได้มากขึ้นตามกำหนดเวลา แต่อาจมีนักเรียนบางคนที่ยังส่งงานล่าช้า ไม่มั่นใจในคำตอบของตนเอง และไม่กล้าแสดงออกในการนำเสนอความคิดเห็น แนวทางแก้ไข ครูได้ปรับกิจกรรมให้มีเวลาที่เหมาะสมและกำชับนักเรียนเรื่องเวลา ครูคอยตรวจสอบคำตอบของนักเรียนเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ นอกจากนี้ ครูควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและกล่าวคำชมเชยเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม

ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 จากการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในวงจรปฏิบัติการที่ 3 พบว่า นักเรียนทุกคนสามารถเล่นเกมร่วมกับเพื่อนจากกลุ่มอื่นได้โดยไม่มีปัญหา แสดงความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีข้อสงสัย และสามารถตรวจสอบคำตอบให้เพื่อน ขณะเดียวกันยังกล้าที่จะยกมือถามเมื่อเกิดข้อสงสัย มีความเข้าใจกติกามากขึ้นและมีความกระตือรือร้นที่จะชนะ นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถทำใบงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดได้ แต่นักเรียนบางคนมีพื้นฐานในเรื่องสูตรคูณน้อย แนวทางแก้ไข ครูส่งเสริมให้นักเรียนใช้แม่สูตรคูณบ่อย ๆ คอยถามเกี่ยวกับเนื้อหา เพื่อให้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ในวงจรปฏิบัติการที่ 4 จากการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในวงจรปฏิบัติการที่ 4 นักเรียนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการแสดงความคิดเห็นโดยไม่กลัวที่จะผิด และสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามเวลาที่กำหนด ความมั่นใจที่เพิ่มขึ้นนี้แสดงถึงการพัฒนาทักษะการคิดและการสื่อสาร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นมากขึ้น และสามารถจัดการกับความท้าทายในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น การแข่งขันที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากร่วมกิจกรรมมากขึ้น และเพิ่มความสนใจในเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ในระยะยาว ซึ่งสอดคล้อง นุสิตา สังสะโอภาส และ คณะ [9] ได้กล่าวว่า การสอนโดยใช้เกมทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น และมากกว่าการสอนโดยไม่มีเกม เนื่องจากเกมทำให้ผู้เล่นมีส่วนร่วมทางอารมณ์ มีความสนุกสนาน และมีความตื่นตัวในการเรียน ซึ่งถือเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนได้เป็นอย่างดี

จากการสังเกตพฤติกรรมเหล่านี้ สามารถสรุปได้ว่าการใช้เกมเป็นฐานในการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นความกระตือรือร้นของนักเรียนและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากเกมสามารถสร้างความสนุกสนานและความท้าทาย ส่งผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมและมีความมุ่งมั่นในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ การเรียนรู้ในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน แต่ยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคม และการสื่อสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในห้องเรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถจดจำ และเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่มีความซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนและการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องระหว่างการเล่นเกม และการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นฐานมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Taylyn Hulse et al. [10] ซึ่งกล่าวว่า ในมุมมองของการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต เกมอาจมีประสิทธิภาพเป็นพิเศษเนื่องจากสามารถให้แรงจูงใจและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ นุสิตา สังสะโอภาสและคณะ [9] ซึ่งกล่าวว่า การใช้เกมในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ช่วยส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีโอกาสคิดอย่างอิสระ เกิดความสนุก และลดความตึงเครียดจากการเรียนแบบดั้งเดิม

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2560.
- [2] ชลิต เวชชาชีวะ. ความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกร. *Engineering and Applied Science Research* 2558; 2:1-6.
- [3] สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566. [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 2567 มีนาคม 10]. เข้าถึงได้จาก: <https://newonnetresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Notice/FrBasicStat.aspx>.
- [4] อุ๋นเรื่อน ทรอากาศ. ผลของการจัดการเรียนรู้ผ่านเกมต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาเวชบริบาลเบื้องต้นของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข* 2564; 2:116-127.
- [5] กฤตณัย ชุมวุฒิสักดิ์, และลัดดา ศิลาอ่อน. การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย หน่วยการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย รายวิชา ส15101 สังคมศึกษา 5 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยเกม (GAME-BASED-LEARNING). *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น* 2558; 4:177-185.
- [6] ศิริปราน จรรย์สีปศรี, และนัฐจิรา บุศย์ดี. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้การแสดงแทน ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย* 2563; 2:409-425.
- [7] นลินี ดวงเนตร, และยุรวีณ์ คล้ายมงคล. ผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนประถมศึกษา. *Journal of Information and Learning* 2565; 1:11-23.
- [8] Jan L. Plass, Bruce D. Homer, and Charles K. Kinzer. *Foundations of Game-Based Learning*. *EDUCATIONAL PSYCHOLOGIST* 2015; 4:258-283.
- [9] นุสิดา สังสะโสภาส, กนิษฐา เขาวัวพัฒนกุล, และกฤษฎี ศิริเรือง. การศึกษาปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณและการหารเลขยกกำลัง โดยใช้การจัดการเรียนรู้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *ว.มท.ร.ส. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* 2566; 2:284-296.
- [10] Taylyn Hulse, Maria Daigle, Daniel Manzo, Lindsay Braith, Avery Harrison, and Erin Ottmar. From here to there! Elementary: a game-based approach to developing number sense and early algebraic understanding. *Education Tech Research Dev* 2019; 1:423-441.